

Предизвикателството на споделеното знание

Есе

Какво всъщност значи предизвикателство? И защо ни е нужно? Кога си заслужава да отговорим на дадена провокация? Какъв е смисъла? Какво означава израза “споделено знание”? Нима има такава? Все въпроси, които изплуват в съзнанието ни чисто първично. А може би не са съвсем първични, може би зад тях стоят отговори, които ако открием ще “видим невидими структури”.

Да си предизвикан към знание не е ли провокацията, която се състои в това да се осмелиш да покажеш знание. Да имаш дързостта да го направиш. Защо е важно ли? Защото знанието не е физичния закон или математическата формула сами по себе си, то е нещо много по-сложно, нещо, което изисква съвършено друг тип формулировка и дефиниция. Знанието “се ражда” в споделянето. В споделянето като дискусия, като ожесточен спор или дебат. В комуникацията е истината, а знанието “говори” чрез езика на овладяното по-знание, т.е на разбраното, а не на заучената формулировка. За това е толкова ценно. Защото ако го разбереш, ти практически получаваш способността да “разнишваш”, да достигаш до същности. В науката “така стоят нещата”, нищо не е само черно или само бяло, всичко е плод на доказуеми и проверими гледни точки.

Доказуеми, за да отразяват тезата чрез факти, т.е да онагледят тезата, а проверими, за да бъдат истинни. Разбира се, тук не си поставяме за цел да изясняваме кое знание е истинно, има ли знание, което е правилно, лошо или други подобни на тези категории. Тук ни интересува знанието, като натрупан и овладян социален опит. От друга страна не е ли скрит твърде голям смисъл в самото споделяне като акт. Да споделиш нещо, научено, практически изпробвано не “говори” ли за смисъла “да предадеш нататък”, да предоставиш възможност на знанието да се развива, вместо да го оковеш в личната си позиция и в личния си етап на развитие. “От далечни времена” хората са прозрели, че истината се ражда в спора и винаги е “посредата”, тя е гранична по своя характер и колкото повече се динамизира дадено поле, толкова по-ясно ще изкристализира тя, така е и със знанието.

“Предизвикателството на споделеното знание” зададено по този начин не значи ли всъщност, че самото предизвикателство е скрито в акта на споделяне. Твърдим това, защото го разбираме и тълкуваме, че “предизвикателството на...” или “предизвикателството в...” задават и изискват друга посока на мислене и следователно друг краен резултат. В противен случай, ще бъдем глупци, които вършат едно и също нещо, описват и отговарят на едни и същи въпроси, а всъщност целят различен завършек на своя труд, т.е тук идеята ни е, че си предизвикан да отвърнеш на провокацията, която се състои в “размяната”. Размяната, полезността и циркулацията са основни характеристики на знанието. Те са взаимнообвързани, тъй като знанието не е просто информация, то е кодифицирана такава. И като такава, то има нуждата да циркулира, което води до обмяна, каква невероятна градация. Това предизвикателство е различно от онова, което поражда самото знание. Тук ти самия трябва да покажеш своя набор от умения, компетентности, способности и на които предварително да си позволил критика. Да споделиш, преди всичко означава точно това – да си дал възможност първо на себе си да гледаш критически и съмнително, а след това и на останалите участници в споделянето да направят същото към теб. Получава се много

интересен процес, при който всеки може да повлияе на групата, но и всяка единица от тази група си влияе сама на себе си. Споделянето е разковничето, то е един такъв специфичен процес, в чиято динамика и специфика се извършва онова, което ще наречем “обмяна на опит”, “проверка”, “свервяване на часовника”. Наречете го, както искате, или както прецените употребата му за най-уместна. За мен всички са валидни и еднакво полезни. Какъв е смисълът на всичко изговорено до тук? Смисълът е в това да успеем да ви убедим, че в “споделянето няма нищо лошо”, че участието в конференции, заседания, конкурси - не само, че не е “нещо лошо”, а напротив това е полезен и ефективен начин за натрупване на въпросния опит, който от своя страна има релевантен характер за “майсторлъка на твоето знание”, т.е дарбата да “можеш да разбираш” от определени “неща” и да си компетентен в определена сфера е немислимо занимание без опита, в чието лоно са грешките. Тук е нашия акцент, че науката и знанието не биха били възможни без експеримента, чиито съставки са – опит; грешки. И въпреки че в науката и най-вече в “науките на духа” (каквато е Социологията), няма универсално правило, няма “уникален извечно правилен път”, за разлика от “природните науки” – математика, физика, тук научното знание има един специфичен нюанс на качеството трайност – т.е научното ни знание тук, не се “износва”. И ползата от това е, че в знанието са скрити “послание” и “код”, които могат да бъдат предметни, т.е “правилните” хора могат да направят дистинкцията кога една информация е “просто шум” и кога е “звук”, макар и образно казано. Извършването на различни дейности, при които знанието е трансформирано в технология е възможно чрез този процес на опосредяване. Защо нарекохме тези хора “правилни”? Защото само те могат да разчетат какво послание се крие зад този код, каква информация се съдържа в кода. В този ред на мисли можем да отбележим, че всяка наука си има “своя кодировка”, “свой кодифициран език”, който е непонятен за “чужденците” в нея.

Именно знанието - научно или технологично са запасът ни от информация, която е в състояние да ни “помогне” и да ни “доведе” до определен резултат. Докато споделянето като процес е дотолкова важен, доколкото ще обогати този запас, чрез критическото мислене. Ще допълни и доразвие знанието неедностранно, за разлика от дискриптивния или аналитичен аспект. Тук е богатството от “споделения опит”, да “видиш и останалото”, вместо да допускаш, че “сам си видял всичко”, да “търпиш” различни “виждания”, различни “гледания” от твоето, т.е да приемеш, че не си единствен в “правотата” си. Защото критиката трябва да бъде мотивация за прогрес. Така знанието няма да бъде затворено в “клетката на личността ти”, няма да бъде и “просто прието на доверие”, а ще бъде окрилено да заема различни форми, т.е то ще е втелено в тялото, скъпото тяло, което знае “ноу-хау -то”, но ще може да бъде и във формата на нова “джаджа” и така ще е излезнало от основната си форма – текста.

И ако “повторението е майка на знанието”, можем да заключим, че “споделянето е бащата”. С това стигаме и до “финалния шрих на тази разноцветна и многообразна картина, която нарисовахме”. И той се състои в следното наше твърдение, че науката и знанието са движеща сила да се развива не само едно общество, но и да съществува целия свят, тъй като чрез тях човек се образова как да “борави” с този свят, къде е той в този свят, как да разбира сам света си! Едва тогава би могъл да го направи по-добро място за живеене, след като го е разбрал и след като го е опознал, т.е само живеенето като процес на пребиваване в този свят не е достатъчно, не ни носи нищо, не оставя следа. Смисъла не е просто да удовлетвориш потребностите си днес и докрая на живота си, а да го направиш така, че след теб не само да има свят, но да има по “благодатен” такъв. Благодатен, устояващ на критики, търпящ промени, изменящ се, но развиващ се.

